

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeiden arviomuistiosta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeiden arviomuistiosta.

Arviomuistion tavoitteena on kuvata ja arvioida valvontalain keskeisiä hyötyjä ja kuormittavuustekijöitä, valvontalain sääntelyn, rekisteröinnin toiminnallisen kehittämisen sekä valvontalakiin tehtyjen muutosten toimivuutta ja vaikutuksia sekä valvontalain mahdollisia muutos-, kehittämis- ja täydennystarpeita. Muistion laatimisessa on otettu huomioon valvontalakia soveltavien valvontaviranomaisten, ylimpien laillisuusvalvojien, hyvinvointialueiden ja muiden palvelunjärjestäjien, palveluiden tuottajien sekä muiden sidosryhmien sosiaali- ja terveysministeriölle antama palaute valvontalain toimivuudesta, sen vaikutuksista sekä lainsäädännön muutostarpeista.

Tausta

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023; valvontalaki) tuli voimaan 1.1.2024. Laissa säädetään sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjien valvonnasta ja omavalvonnasta sekä yksityisten ja julkisten palveluntuottajien toimintaedellytyksistä, rekisteröinnistä, omavalvonnasta ja viranomaisvalvonnasta. Lain tavoitteena oli yhtenäistää aiempaa sääntelyä ja vahvistaa palvelujen laatua sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Laissa säädetään yhtenäisestä sekä julkisia että yksityisiä palveluntuottajia koskevasta rekisteröintimenettelystä riippumatta palveluntuottajan oikeudellisesta muodosta. Rekisteröinti on edellytys sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiselle. Palveluntuottajat ja niiden palveluyksiköstä tallennetaan Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämään valtakunnalliseen palveluntuottajien rekisteriin (Soteri).

Rekisteröintihakemusten käsittely valvontaviranomaisissa ruuhkautui vuoden 2024 aikana. Syksyllä 2024 valmisteltiin lain muutos, jonka myötä yksityisten elinkeinonharjoittajien ja muiden verrattavassa asemassa olevien pienten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien on väliaikaisesti mahdollista aloittaa toimintansa tai toteuttaa toimintaa koskeva olennainen muutos ennen valvontalain mukaista rekisteröintipäätöstä. Sääntelyä on sovellettu 1.2.2025 alkaen. Samalla pidennettiin julkisten palveluntuottajien rekisteröintivelvollisuuden siirtymäaikaa kahdella vuodella.

Valvontalain muutosta esittäneen hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä eduskunta

hyväksyi lausuman, jossa se edellytti, että valtioneuvosto jatkaa toimenpiteitä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien rekisteröintimenettelyn sujuvoittamiseksi sekä kohtuullisten käsittelyaikojen ja valvontaviranomaisten riittävien voimavarojen varmistamiseksi sekä seuraa ja arvioi valvontalain säännösten toimivuutta palveluntuottajien ja palvelujen käyttäjien näkökulmasta. Lisäksi eduskunta edellytti lausumassa, että valtioneuvosto ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön kehittämiseksi.

Tavoitteet

Arviomuistion tavoitteena on kuvata ja arvioida valvontalain keskeisiä hyötyjä ja kuormittavuustekijöitä, valvontalain sääntelyn, rekisteröinnin toiminnallisen kehittämisen sekä valvontalakiin tehtyjen muutosten toimivuutta ja vaikutuksia sekä valvontalain mahdollisia muutos-, kehittämis- ja täydennystarpeita.

Vastausohjeet vastaanottajille

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta arviomuistiosta. Myös muut halukkaat tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/27681/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi tai postitse osoitteeseen sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/27681/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/ hankkeet, tunnus STM106:00/2025. Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä. Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa.

Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa. Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 17.4.2026.

Valmistelijat

Lisätietoja:

hallitusneuvos Maija Iles, p. 0295 163036

(sähköposti muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi).

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM106:00/2025> - Linkki hankesivulle

<https://stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM106:00/2025> - Länk till projektsidan

Liitteet:

[Arviomuistio sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeista.pdf](#)

[Sammanfattning på svenska_Bedömningspromemoria om utvecklingsbehoven i fråga om lagen om tillsynen över social- och hälsovården.pdf](#)

Jakelu:

Aava ja Pikkujätti Oy
Aava ja Pikkujätti Oy
Agronomiliitto ry
Akava ry
AKY - Akavalaiset yrittäjät
AKY - Akavalaiset yrittäjät
Ammattiliitto JYTY
Ammattiliitto PRO
Apteekkariliitto
Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
Attendo Suomi Oy
Autismiliitto
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto
Eläkeläisliittojen etujärjestö Eetu ry
Erto
Esperi Care Oy
Etelä-Karjalan hyvinvointialue

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Farmasialiitto
Finassiala ry
Hallintoylihoitajat ry
Helsingin kaupunki
Heta - Henkilökohtaisten Avustajien Työnantajien liitto ry
HUS
Hyvinvointiala Hali ry
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Invalidiliitto ry
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keskuskauppakamari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Koulutetut kokemusasiantuntijat KoKoA ry
Kuluttajaliitto
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
Kuntaliitto
Kuntoutussäätiö
Kuurojen Liitto ry
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kynnys ry
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun keskusliitto
Liikenne- ja potilasvahinkolautakunta
Liikenne- ja potilasvahinkolautakunta
Lupa- ja valvontavirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Lääkitysturvallisuusverkosto
Lääkäripalveluyritykset LPY
Mannerheimin lastensuojeluliitto
Mehiläinen konserni
Mehiläinen konserni
Mielenterveyden keskusliitto ry
MIELI Suomen Mielenterveys ry

Muistiliitto ry
Neuroliitto ry
Niuvanniemen sairaala
Näkemisen ja silmäterveyden NÄE ry
Näkövammaiset Lapset ry
Näkövammaisten liitto ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Onnettomuustutkintakeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Pelastakaa Lapset ry
Pihlajalinna konserni
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Potilasvakuutuskeskus
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Ravitsemusterapeuttien yhdistys ry
Rikosseuraamuslaitos
Romaniasiaain neuvottelukunta RONK
Saamelaiskäräjät
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
Satakunnan hyvinvointialue
Selkäydinvammaiset Akson ry
SKY Suomen kunto- ja terveysliikuntakeskusten yhdistys
Sosiaalialan AMK-verkosto
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta SAMU
Soste Suomen sosiaali ja terveys ry
Statens ämbetsverk på Åland
STTK ry
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen CP-liitto ry
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen Fysioterapeutit ry
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen hammaslääkäriseura Apollonia
Suomen Hygieniahoitajat ry
Suomen infektioidentorjuntayhdistys ry
Suomen kuntoutusyrittäjät ry
Suomen Kuurosokeat ry
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen Lääkäriliitto ry

Suomen Lääkäriseura Duodecim
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Suomen Optometrian ammattilaiset ry Soa
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys ry
Suomen Potilasliitto
Suomen Psykologiliitto ry
Suomen Puheterapeuttiliitto ry
Suomen Punaisen Ristin veripalvelu
Suomen Sairaanhoidajaliitto
Suomen Suuhygienistiliitto SSHL ry
Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Suomen yrittäjät ry
Suun terveydenhoidon ammattiliitto STAL ry
Svenska Finlands Folkting SFF
Säteilyturvakeskus
Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta
Tehy ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Terveydenhoitajaliitto ry
Terveys- ja sosiaalialan yrittäjät ry Teso
Terveysalan AMK-verkosto
Terveystalo konserni
Terveystalo konserni
Terveystalo konserni
Terveystalo konserni
Terveystalo konserni
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta TELK
Työterveyslaitos
Ulkoministeriö
Unioni 45
Vakuutusosikeus
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto (Sosnet)
Valtion koulukodit
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtionvarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry
Vanhan Vaasan sairaala
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry
Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto ry
Vankiterveydenhuollon yksikkö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Verohallinto

Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Yksityisen sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset Ystea ry
Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS
Ympäristöministeriö
Ålands landskapsregering- Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne arviomuiston luvusta 5 (Valvontalain 1 luku Yleiset säännökset)

Kommenttinne arviomuiston luvusta 6 (Valvontalain 2 luku Palveluntuottajaa ja toimintaa koskevat edellytykset)

Kommenttinne arviomuiston luvusta 7 (Valvontalain 3 luku Palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröinti)

Kommenttinne arviomuiston luvusta 8 (Valvontalain 4 luku Omavalvonta)

Kommenttinne arviomuiston luvusta 9 (Valvontalain 5 luku Viranomaisvalvonta)

Kommenttinne arviomuiston luvusta 10 (Valvontalain 7 luku Erinäiset säännökset)

Kommenttinne arviomuiston luvusta 11 (Valvontalain 8 luku Voimaantulo)

Kommenttinne arviomuiston luvusta 12 (Erinäiset kysymykset)

Muut kommenttinne arviomuistiosta

Cantell-Forsbom Anna
Sosiaali- ja terveysministeriö

Iles Maija
Sosiaali- ja terveysministeriö